

Voluntaris s'ingaschan per cuntrada e natüra

Mürs morts vegnan refats sur il cumün dad Ardez

Il plassal da lavur per refar mürs morts es sur il cumün d'Ardez in vicinanza da Chanoua.

fotografia: Felix Rieger

Desch persunas han passantà ad Ardez ün'eivna da vacanzas cun refar ün mür mort. L'acziun da la «Stiftung Umwelteinatz Schweiz»SUS e la Pro Natura es organisada cul sustegn da la fundaziun Pro Terra Engiadina.

Tanter il cumün d'Ardez e Chanoua han refat d'incuort desch homens e duonnas ill'età da 30 a 65 ons ün mür mort. Els sun gnüts instruits da Felix Rieger. Il giardinier per cuntradas independent da Basilea Champogna s'ha specialisà avant vainch ons per mürs morts: «Quists mürs faivan ils paurs sainza molta, cul material chi d'eira avantman in surabundanza, cun crap-pa», declera Rieger. El ha il sustegn da seis assistent Flavio Bucher. I sun incumbenzats da la «Stiftung Umwelteinatz Schweiz» (SUS). Quella s'ingascha daspö l'on 1976 pel mantegnimaint e la chüra da la cuntrada.

Insembel culla Pro Natura organise-

scha la SUS minch'on var 23 eivnas da quistas vacanzas particularas. Sco l'eivna passada ad Ardez e dals 24 als 30 gün i'l contuorns da Bivio cul manader Michael Gostelli imprendan voluntaris da specialists co chi's fa quists mürs morts. Per organizar l'eivna in Engiadina Bassa hana gnü il sustegn da la fundaziun Pro Terra Engiadina e per l'eivna sur Bivio quel da rapresentants dal Parc Ela.

«Da tuottas sorts motivaziuns»

Sco cha'l manader da l'eivna ad Ardez Felix Rieger disch, han ils partecipants tuot differentas motivaziuns per far da quistas sorts vacanzas: «Ils üns fan quai per pudair fabrichar lura svessa da quists mürs in lur üerts, oters vöglan esser activs in lur vacanzas e prestar üna lavour ütilla ed amo oters giordan sim-plamaing la cumpagnia.» Ad Ardez sun stats activs ün hom chi lavura i'l sectur da l'ambiaint, üna magistra e mamma da Gossau, duos architects oriunds tudais-chs, ed ün impressari independent vallesan chi less as perfecziunar ed im-prender a far mürs morts.

«Pro quistas eivnas esa uschè chi la-

vuran in lündeschdi e mardi, in mar-curdi hana liber e pon scuvrir la regiun, in gövgia e venderdi suna darcheu activs sül plassal da fabrica.» Sia aigna motivaziun es la fascinaziun ch'el ha per quista tecnica veglischma da far mürs chi's chatta in tuot ils territoris muntagnards. Perquai piglia Felix Rieger eir regularmaing part ad inscunters internaziunals in pajais da las Alps cul tema mürs morts. «In quistas occasiuns barrataina experienzas e preschantaill als collegas da nossas lauvoirs.»

«Mürs dan structura a la cuntrada»

Per pussibiltar da cultivar chomps ed avair prada main stipa sun gnüdas terrassadas illas regiuns muntagnardas sco l'Engiadina Bassa grondas parts dal ter-rain agricul. «Quists mürs morts chi s'ha fat per avair terrassas sun elemaints da la cuntrada agricula e tilla dan eir

structura», declera il giardinier per cun-tradas Rieger. «Il prüm hana rodlà giò la crappa plü gronda per avair la basa dals mürs morts, lura miss lasura craps plü pitschens e plü fins e lura darcheu da quels plü gronds per stabilir il mür.»

Cun l'ir dals ons dvaintan ils mürs morts però istess instabils. «E nus tilis refain avant chi croudan in muschna.» Cha'ls mürs hajan però eir üna valur eco-logica, agiundscha'l: «Els sun eir il da-chasa ed il zop da bleras bes-chas. Per-quai ha eir la Pro Natura interess cha'ls mürs gnian mantgnüts.» (anr/fa)

Engadiner Post

POSTA LADINA

Engadiner Post / Posta Ladina
7500 St. Moritz
081/ 837 90 81
www.engadinerpost.ch

Medienart: Print
Medientyp: Tages- und Wochenpresse
Auflage: 7'736
Erscheinungsweise: 3x wöchentlich

Seite: 7
Fläche: 48'726 mm²

Auftrag: 1076289
Referenz: 70005156
Themen-Nr.: 808.004
Ausschnitt Seite: 2/2

Cuors da far mürs morts in Samignun

L'on passà han refat voluntaris dûrant ün'eivna da vacanzas da la «Stiftung Umwelteinsatz Schweiz» (SUS) e la Pro Natura eir in Samignun üna dunzaina da meters mür mort illa costa tanter la fracziun Laret e la via chantunala. Andre Arquint, silvicultur da revier e manader dal servezzan tecnic da Samignun, vaiva proponü il lö da lavur: «I's tratta d'ün mür cun üna lunghezza da var tschient meters», declera'l, «per quai es il cumün cuntaint ch'el ha eir ingon dûrant trais eivnas, fin als 22 gün, glieud chi cuntinuescha a refar il mür.» Quista jada as tratta dad ündesch homens chi praistan servezzan civil ed ün manader da la SUS. Els refaran quist on circa 70 meters dal mür mort suot Laret.

In gövgia passada han paurs ed otras personas interessadas gnu la la possibilità da visitar ün cuors per imprender co chi's fa mürs morts. Il cuors in Samignun es gnu finanzià da la Pro Terra Engiadina e sustgnü dal cumün da Samignun. (anr/fa)